

27.11.2025

EOAK/6819/2025

Ratkaisija: Oikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Tuire Metso

TARKASTUS: PORIN PRIKAATIN SÄKYLÄN YKSIKÖN VAPAUTENSA MENETTÄNEIDEN SÄILYTYSTILAT 30.10.2025

Tarkastusajankohta

30.10.2025 klo 12.50–13.30

Osallistujat oikeusasiamiehen kansliasta

Esittelijäneuvos jaostopäällikkönä Kristian Holman

Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Tuire Metso

Osallistujat tarkastuskohteesta

Vartioston johtaja

Oikeusupseeri, kapteeni

1 YLEISTÄ

1.1 Tarkastuksen suorittamisesta

Eduskunnan oikeusasiamies on nimetty YK:n kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen yleissopimuksen valinnaisen pöytäkirjan tarkoittamaksi kansalliseksi valvontaelimeksi.

Vapautensa menettäneiden säilytystilojen tarkastaminen ja heidän vapaudenmenetyksen aikaisensa kohtelun valvonta on jo ennen tätä tehtävää kuulunut oikeusasiamiehen tehtäviin.

Sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain 18 §:n 2 momentin mukaan pidätettyihin ja kiinni otettuihin sovelletaan, mitä poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetussa laissa pidätettyjen ja kiinni otettujen kohtelusta säädetään.

Tarkastus suoritettiin eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian virkamiesten toimesta oikeusasiamies Petri Jääskeläisen määräämänä.

1.2 Yleistä tarkastuskohteesta

Säilytystilat ovat valmistuneet henkilökunnan arvion mukaan noin vuonna 2016. Säilytystilan esimiehenä toimii vuonna 2014 laaditun järjestyssäännön mukaan vartioston johtaja.

Tarkastusajankohtana säilytystilassa ei ollut vapautensa menettäneitä henkilöitä. Säilytystilassa säilytetään pääasiassa lyhytaikaisesti varusmiehiä, jotka on otettu kiinni rikoslain 45 luvun 10 §:ssä rangaistavaksi säädetyn karkaamisen tai rikoslain 45 luvun 18 §:ssä rangaistavaksi säädetyn sotilaan sopimattoman käyttäytymisen vuoksi. Kiinniotettu on säilytystilassa tyypillisesti enintään yhden yön.

Vuonna 2024 kiinniotettuja oli kymmenen henkilöä. Vuonna 2025 on ollut kuljetuksen ajaksi kiinniotettuja kahdeksan henkilöä ja kiinniotettuja kaksi henkilöä. Pidätettyjä, vangittuja tai arestilaisia ei ole ollut.

2 TARKASTUSHAVAINNOT

2.1 Henkilökunta

Vapautensa menettäneen valvonnasta huolehtii säilytystilan läheisyydessä sijaitsevassa valvomossa työskentelevä henkilökunta. Kun säilytystilassa on vapautensa menettänyt, säilytystilaa tarkkaillaan sekä valvomosta käsin kameravalvonnalla että tarvittaessa säilytystilan ovesta olevan tarkistusluukun kautta. Tarkastustiheys riippuu muun muassa säilytettävän kunnosta.

Mikäli vapautensa menettänyttä valvoo poikkeuksellisesti varusmies, valvonta tapahtuu käytävällä, koska varusmiehillä ei ole pääsyä valvomoon. Kameravalvontakuvan jatkuva tarkkailu on joka tapauksessa aina järjestettävissä siten, että sitä valvoo Puolustusvoimien henkilökuntaan kuuluva, tarvittaessa siirtämällä kamerakuva valvottavaksi muuhun toimipisteeseen.

Säilytystiloissa on tallentava kameravalvonta. Henkilökunta arvioi tarkastuksen yhteydessä, että tallenteet säilyvät vähintään kuukauden.

2.2 Tulotarkastus

Vapautensa menettäneelle tehdään tämän saapuessa tulotarkastus, jossa on aina läsnä kaksi henkilökuntaan kuuluvaa. Tulotarkastus tehdään kaikille vapautensa menettäneille, jotka tuodaan säilytystilaan.

Tarkastukseen kuuluu henkilöllisyyden toteaminen ja kirjaaminen sekä säilytystilaan otetun omaisuuden luettelointi ja tarkastaminen. Vapautensa menettänyttä pyydetään riisumaan ylimääräiset vaatteet (muut kuin paita ja housut) säilytysturvallisuuden varmistamiseksi. Vapautensa menettäneelle annetaan tarvittaessa viltti.

Jokaista säilytyshuonetta kohden on käytävällä varattuna oma lukittava kaappi vapautensa menettäneen henkilökohtaisen omaisuuden säilyttämistä varten.

2.3 Terveysthuolto

Vapautensa menettäneellä havaitut mahdolliset vammat tarkistetaan ja dokumentoidaan säilöönottotarkastuksen yhteydessä.

Vapautensa menettäneen mahdollisesti käyttämistä ja tarvitsemista lääkkeistä tiedustellaan tulotarkastuksen yhteydessä. Tiloissa säilytettävät henkilöt ovat lähtökohtaisesti palvelukseen tulotarkastuksessa perusterveiksi todettuja varusmiehiä.

Lääkintähenkilöstö/ambulanssi kutsutaan tarvittaessa matalalla kynnyksellä paikalle tai säilöön otettu toimitetaan saman rakennuksen yläkerrassa sijaitsevalle varuskunnan terveystasemalle. Erityisesti, mikäli vapautensa menettänyt on esimerkiksi vahvasti päihtynyt, paikalle pyydetään matalalla kynnyksellä terveydenhuollon ammattihenkilö tarkastamaan hänen kuntonsa, jotta voidaan varmistaa, että kiinniotetun säilyttäminen tiloissa on mahdollista ja turvallista.

Henkilökunta on saanut ensiapukoulutusta. Säilytystiloissa on saatavilla ensiaputarvikkeita ja defibrillaattori.

2.4 Vapautensa menettäneiden oikeuksista ja vapaudenmenetyksestä ilmoittaminen

Vapautensa menettäneille tarjotaan mahdollisuus ottaa säilytystilaan luettavaksi kansio, johon on koottu suomen ja ruotsin kielellä vapautensa menettäneitä koskevat säännökset ja joista ilmenee vapautensa menettäneiden oikeudet ja velvollisuudet.

2.5 Säilytyshuone

Säilytystilassa on vapautensa menettäneitä varten kolme säilytyshuonetta, joista kaksi on tällä hetkellä käytössä. Kolmas säilytyshuone toimi tarkastushetkellä varastokäytössä, mutta oli henkilökunnan mukaan tarvittaessa otettavissa käyttöön nopeasti.

Säilytystilat 1 ja 2, jotka tarkastuksen yhteydessä tarkastettiin, olivat ikkunattomia, pinta-alaltaan noin 2,5 metriä x 4 metriä olevia tiloja. Säilytyshuoneissa oli kalustuksena WC-istuin ja patja. Säilytyshuoneissa oli hälytysnapit, jotka yhdistyvät lähellä sijaitsevaan valvomoon. Kutsunappien toimivuus testattiin.

WC-istuimen edusta oli peitetty kamerakuvasta.

Säilytyshuoneet olivat tarkastusajankohtana siistikuntoisia. Erillinen peseytymistila, jossa oli suihku ja erillinen WC-tila, oli säilytyshuoneen ulkopuolella ja sinne pääsi tarvittaessa hälytysnappia painamalla saatettuna.

Säilytyshuoneiden ulkopuolella käytävällä oli tila, jossa oli pöytä ja tuoli ja jossa vapautensa menettäneellä on tarvittaessa mahdollisuus ruokailla. Ruoka haetaan yleensä ruokalasta. Myös kuivamuonaa on henkilökunnan mukaan aina varastossa.

2.6 Ulkoilu

Ulkoiluun ei ole sivullisilta eristettyä tilaa. Ulkoilualueena käytetään rakennuksen edessä oleva parkkipaikkaa tai sen välittömästä läheisyydestä alkavaa maastoa. Ulkoilu suoritetaan valvottuna.

2.7 Yhteydenpito

Vapautensa menettäneiden yhteydenpito avustajaan varmistetaan ja tarvittavat tapaamiset pyritään toteuttamaan joustavasti. Kenttäjohtaja on tällaisissa tilanteissa yhteydessä oikeusupseeriin.

3 TOIMENPITEET

Tarkastuksessa tehdyt havainnot eivät antaneet aihetta oikeusasiamiehen toimenpiteisiin.

Tämä pöytäkirja on ollut luonnosvaiheessa Porin prikaatissa kommentteja ja mahdollisten salassa pidettävien tietojen arviointia varten.